

Zincir marketlerin kurban kesim kampanyalarına katılmak caiz midir?

Soru: Zincir marketlerin kurban kesim kampanyalarına katılmak caiz midir?

Cevap

Kurban bir ibadettir ve her ibadet gibi kurbanın da belli şartları vardır. Kurban ibadetinin geçerli olması İslam'ın koyduğu şartlara uyulup uyulmamasına bağlıdır. Günümüzdeki zincir marketlerin uygulamalarında birçok problemle beraber iki durum ön plana çıkmaktadır. Bunlar:

- **Her bir hayvandaki 1/7 hissenin sahibi olan 7 kişi tayin edilmeden toplu kesim yapılması**

Büyükbaş hayvanda en fazla 7 hisse olabilir. Daha fazlası caiz değildir. Toplu kurban organizasyonlarında, her hayvan üzerindeki 7 kişilik hisse sahibinin kim olduğu tayin edilmelidir. Tayin edilmediği takdirde her bir hayvan, organizasyona katılan tüm fertler arasında ortak gibi olacağından 7'den fazla hisse olmuş olur ki bu da caiz değildir. Nitekim fukaha, bu bağlamda şöyle bir misal zikretmiştir: **“8 hissedar 8 ineğe ortak olarak girse bu işlem caiz olmaz. Çünkü her bir inekte hepsinin hakkı olacağından her inekte 8 hisse olur. Aynı şekilde ortaklar 8 kişi olup hayvan sayısı daha fazla olsa da caiz değildir.”**¹ Buna göre organizasyonu yapanlar her bir hayvanda ortak olacak 7 kişiyi tayin etmek suretiyle hisseleri ayırırlarsa bu problem ortadan kalkar. Ancak hisseler tayin edilmeden toplu kesim yapılması caiz olmadığından kurban vazifesi mükelleften düşmez.

- **Belli oranda etin garanti edilmesi**

Organizasyon yapılırken hangi hayvanın kaç kilo geleceği ve ondan ne kadar et çıkacağı tahmini olarak bellidir. Buna binaen organizasyon sahiplerinin örneğin: “Her hissede takriben 20-23 kg et olacaktır lakin rakamlarda az da olsa aşağı veya yukarı oynama olabilir” şeklinde bir beyanda bulunmasında bir problem yoktur. Ancak belli miktarda etin verilmesinin şart koşulması akdin doğal sonucu olmayan ve taraflara menfaat sağlayan bir şart olduğundan akdi fasit eder ve böyle bir işlem caiz olmaz.²

Dikkat edilmesi gereken meselelerden biri de bu organizasyonu gerçekleştiren firmalardır. Maalesef günümüzdeki zincir marketlerin bir kısmı İslam'a olan düşmanlığı, domuz eti ve içki satması ile maruftur. Müslümanca bir hayattan uzak olan şahıslara ait şirketlerin kurban keserken İslamî esaslara riayet edeceklerini zannetmek aşırı iyi niyet olur. İlgili marketler zahiren her şarta uyduklarını söyleseler de bu tür müesseselerden kaçınmak ve İslamî hassasiyetine güvenilen kurumlarla kurban ibadetini yerine getirmek uygun olandır.

-
1. Alâuddîn Ebu Bekir b. Mes'ûd el-Kâsânî, *Bedâiu's-Sanâi' fi Tertîbi's-Şerâi'* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1986), 5/71. Benzer bir ibare için bkz. Ebu'd-Diyâ' Nuruddîn b. Alî b. Alî eş-Şübrâmelsî, *Hâşiyetu Ebi'd-Diyâ' Nuriddîn Alî b. Alî eş-Şübrâmelsî(Nihâyetu'l-Muhtâc Hamişinde)* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 2003), 8/133.
 2. Bkz. Burhanuddîn el-Merğînânî, *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Mübtedî* (Karaçî: Mektebtu'l-Büşrâ, 2021), 3/88.

